

Enligt sändlista

Delgivningskvitto

Bildande av naturreservatet Lufsebäcken i Habo kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Lufsebäcken, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat.

Syftet med naturreservatet är att:

- skydda biologisk mångfald knuten till strömmande vattendrag med lämpliga habitat och fria vandringsvägar för öring och andra vattenlevande organismer
- bevara lövskog med ädellövträd och alsumpskog samt bevara och nyskapa en ekologiskt funktionell kantzon mot vattendraget, med dess biologiska mångfald
- stärka Natura 2000-området Vättern genom att bidra till gynnsamt tillstånd för vätteröring (så kallad typisk art för Vättern)
- inom ramen för bevarande av naturvärdena ge besökare möjlighet till naturupplevelser och ett rikt friluftsliv

Syftet ska uppnås genom att:

- vattendraget lämnas till att huvudsakligen formas av naturlig dynamik
- skogen lämnas mestadels till att formas av intern dynamik. I vissa delar görs röjning/avveckling av gran

Skälen enligt 7 kap. 5§ MB

Skälen enligt 7 kap. 5 § MB till att bilda naturreservat Lufsebäcken utgörs främst av de höga naturvärden som är knutna till vattendraget. Bäckens utgör lek- och uppväxtområde för vätteröring och flodnejonöga, även bottenfaunan har höga naturvärden. I den omgivande dalgången genom vilken bäcken rinner, finns alsumpskog och lövskog med ädellövträd som ek, alm, lind och ask.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5 § MB och med stöd av 7 kap. 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se **Naturreservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bifogad skötselplan (bilaga 2), för områdets långsiktiga vård.

Naturreservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Inom naturreservatet är det förbjudet att

1. avleda grundvatten, vatten från bäcken eller andra källor samt muddra, dika, dämma eller utföra annan åtgärd som påverkar hydrologin i området eller ändrar bäckens vattenföring, djup eller läge. Föreskriften gäller även i vattenområde utanför naturreservatet (inom fastigheten Nedre Starbäck 2:7) som markerats på karta (bilaga 1).
2. plantera ut fisk, bedriva odling av fisk eller aquakultur av något slag
3. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av levande eller döda träd eller buskar, inklusive vindfällan
4. plantera eller så träd, buskar eller för området främmande arter
5. bedriva täkt av något slag
6. anordna upplag av något slag
7. borra, spränga, gräva, schakta, påla, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning
8. uppföra byggnad, parkeringsplats eller annan anläggning
9. anlägga väg, led, bro, spång, gång- eller cykelväg
10. anlägga mark- eller luftledning, värmeledning i vatten, mast eller antenn
11. låta betesdjur beta och hålla området stängslat
12. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalk eller växtnäringsämnen
13. ha utfodring eller åtel

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av naturreservatet
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor
3. utförande av naturvårdsinriktade restaureringsåtgärder som röjning av inträngande gran och avveckling av granbestånd, nyskapande av död ved på land och i vattnet
4. utförande av löpande skötselåtgärder som undanröjning av uppkomna vandringshinder för fisk, skapande av lämpliga livsmiljöer för fisk och bottenfauna, röjning av inträngande gran, avveckling/ringbarkning av granar. Avvecklade träd och buskar får vid behov transporteras ut ur reservatet.
5. Befintlig vattenslang tas bort från reservatet om vattenverksamhet inte bedrivs i enlighet och med stöd av med eventuell anmälan av vattenverksamhet.
6. bekämpning av främmande och/eller invasiva arter förutsatt att det inte påverkar syftet med naturreservatet eller andra arter negativt
7. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fasta naturföremål
2. förstöra eller skada hela eller delar av liggande eller stående döda träd eller buskar
3. gräva upp växter
4. plocka eller samla in mossor, lavar eller svampar. Undantag för plockning av matsvamp. Undantag för insamling av enstaka exemplar för den artbestämning som inte låter sig göras i fält.

Inom naturreservatet är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

5. varaktigt sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning
6. samla in ryggradslösa djur med fällor som dödar
7. utföra åtgärder för vetenskaplig undersökning som sträcker sig utanför allemansrätten

Undantag från föreskrifterna A9 och A10 gäller för markerade vägar (med tillhörande vägområden med diken och vägslänter) enligt beslutskartan (bilaga 1).

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna B ovan.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för underhåll och drift av befintliga vägar (med vägområden med diken och vägslänter), trummor, kulverteringar, broar, jordvärmeanläggning. Undantaget gäller även befintlig bevattningsledning efter anmälan av vattenverksamhet till länsstyrelsen gjorts.

Från föreskrifterna undantas även reparation, underhåll, trädsäkring och ombyggnad av befintliga ledningar samt nedtagning av luftledning. Undantaget gäller även för avloppet/spillvattenledningen från nedre Starbäck 1:10 som mynnar i bäcken efter godkännande av kommunen som ska ha skett inom två år efter beslutet vunnit laga kraft.

Upplysning

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller för området. Området utgör strandskyddsområde samt ingår i Vätterns vattenskyddsområde. Samråd enligt 12 kap. 6 § MB kan komma att krävas för verksamheter även om dessa inte är begränsade i tillhör föreskrifterna.

Träden i vägområdet för de markerade vägarna på beslutskarta (bilaga 1), tillhör markägaren och får tas ut i samband med underhåll och drift av vägen. Uttaget virke tillfaller markägaren.

Uppgifter om naturreservatet

Administrativa data

Namn	Lufsebäcken
NVR-id	1125889
Areal	8,9 hektar (ha), varav vatten 0,2 ha
Längd vattendrag	970 meter
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Habo
Socken	Gustav Adolf

Lägesbeskrivning	Reservatet ligger strax ovan väg 195, ca 5 km norr om Habo och sträcker sig ner till Vättern. Det gränsar till Haboskogens naturreservat.
Fastigheter	Del av Nedre Starbäck 1:10, 2:2, S:2, S:3 samt del av Haboskogen 1:5 och 1:8
Fastighetsägarkategori	Enskilda
Gräns	Enligt karta, bilaga 1. Gränsen ska mätas in.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Beskrivning av området

Lufsebacken faller brant ner västerifrån och mynnar i en hamn nere vid Vättern strax norr om Habo. I reservatet ingår en ca 1 km lång sträcka, från strax ovan väg 195 och ner till Vättern. Uppströms är en angränsande sträcka av bäcken med strandskog skyddad som Biotopskydd. Lufsebacken rinner i en dalgång som närmast Vättern övergår i en ravin med branta kanter. Bäcken har strömmande vatten, limnisk nyckelbiotop, som är värdefullt för flera arter av fisk och även bottenlevande insekter. Öring och flodnejonöga från Vättern vandrar upp i bäcken för lek. Det finns rikligt med olika arter av vattenlevande insekter i bäcken, varav en handfull är ovanliga. Nattsländan *Wormaldia occipitalis* sticker ut som mycket ovanlig i Sverige (rödlistad som sårbar). Kring bäcken finns frodig, lundartad ädellövskog och även alsumpskog. Skogen är till stor del klassad som nyckelbiotop. Här växer ek, alm, lind och ask medan al dominerar i de blötaste partierna. Hassel förekommer rikligt. Kärnväxtfloran är rik med signalarter som gullpudra, stinksyska och lundelm. Vid en väg och bro över bäcken finns en gammal fristående ek som är skyddad som Naturminne. I ravinens norrsluttningar finns mer inslag av barrskog. Lufsebackens naturreservat utgör så kallad grön infrastruktur genom att knyta samman ett större område med värdefull natur utmed Vättern då det gränsar till Haboskogens naturreservat som i sin tur gränsar till Hornån nedres naturreservat.

Beskrivning av ärendet

Efter att skog utmed bäcken avverkningsanmälts, påbörjade Skogsstyrelsen en dialog med markägarna att bilda biotopskydd för bäcken med strandskog i området uppströms väg 195. Detta skulle gränsa till ett befintligt biotopskydd vid bäcken (Äldre naturskogsartade skogar), bildat 1996. Ytterligare skogsområden, även nedströms väg 195, var avverkningsanmälda och ett helhetsgrepp bedömdes nödvändigt för att värna bäckens naturvärden. Länsstyrelsen tog därför 2019 över dialogen med markägarna i syfte att bilda ett naturreservat av bäcken, från det befintliga biotopskyddet till mynningen i Vättern.

Förslag till avgränsning presenterades i februari 2020. Värdering och förhandling beställdes i juli 2020, från Värderingsbyrån samt Söllscher Lantmäterikonsult AB. Delägarna i de två samfälliga vägarna i reservatsområdet, informerades i oktober 2020. Avtal om inträngsersättning har tecknat för samtliga fastigheter under våren 2021.

Samråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Habo kommun, Skogsstyrelsen, Havs- och vattenmyndigheten samt Naturvårdsverket. Kommunen har inte svarat. Skogsstyrelsen ser positivt på att naturvärdena vid Lufsebacken skyddas långsiktigt som naturreservat. Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten tillstyrker bildandet av naturreservatet.

Förslaget till beslut och skötselplan för bildande av naturreservatet Lufsebacken skickades på remiss den 16 april 2021 till Habo kommun, Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Trafikverket. Samtidigt förelades sakägarna att inkomma med yttrande. Inkomna remissyttranden redovisas under rubriken inkomna remissvar. Alla inkomna synpunkter har behandlats och delvis beaktats. Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter redovisas under rubriken bemötande av inkomna remissvar.

Inkomna remissvar

Habo kommun, Skogsstyrelsen och SGU har inget att erinra mot förslaget. Naturskyddsföreningen i Habo är positiva till bildandet av reservatet inklusive skötselplan.

Trafikverket vill att föreskrifterna i A12 ska förtydligas så det framgår om föreskrifterna även reglerar vägsalt. Samt att undantagsföreskrifterna på sida 3 ska ändras till *"Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för drift och underhåll av befintliga vägar (med vägområden med diken och vägslänter), trummor, kulverteringar, broar, jordvärmeanläggning, dagvattenrör samt bevattningsledning"*.

En av markägarna påpekade felbenämning av dagvattenrör vilket hen anser bör ändrats till spillvattenledning. Markägaren anser att spillvattenledningen från fiskeriverksamhetens försäljningslokal och jordvärmeanläggningen inte bör undantas från föreskrifterna. Markägaren och sakägarna yttrade även ett missnöje angående inkluderandet av de samfälliga vägarna i reservatet och hur reservatet kan komma förhindra brukandet och drift av vägarna.

Bemötande av inkomna remissvar

Länsstyrelsen startade en utredning för jordvärmeanläggningen och spillvattenledningen. Kommunen har godkänt jordvärmeanläggningen och länsstyrelsen konstaterar att kommunen godkänt

jordvärmeanläggningen. Uppgifter om spillvattenledningen saknades och det skulle eventuellt kunna klassas som ett avlopp. Det krävas vissa åtgärder för att avloppsvatten ska få släppas vidare till Lufsebacken och avloppet behöver vara godkänt av kommunen. Åtgärderna som krävs för att få avloppet godkänt av kommunen ska vara genomförda och avloppet ska ha godkänts av kommunen inom två år efter att beslutet vunnit laga kraft.

Länsstyrelsen har bedömt att brukandet och underhållet av vägarna inte kommer förhindras av naturreservatet då det finns undantagsföreskrifterna för vägarna.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av, de av riksdagen beslutade, miljömålen. Naturreservatsbildning av Lufsebacken bidrar till att miljökvalitetsmålen "Levande skogar", "Ett rikt växt och djurliv" och framförallt målet om "Levande sjöar och vattendrag" kan uppfyllas.

Lufsebacken är klassad som ett nationellt särskilt värdefullt vattendrag ur naturvårdssynpunkt och nationellt värdefull ur fiskesynpunkt. Bäckens utgör limnisk nyckelbiotop (potentiell) med strömmande vatten. Ädellövskog och lövsumpskog i bäckens dalgång utgör skogliga nyckelbiotoper. Ett biotopskyddsområde med likartad natur ansluter uppströms.

Lufsebacken ingår delvis i ett område som är av riksintresse för naturvård (Västra Vätterstranden och Hökensås NRO06075 enligt 3kap. 6§), samt även för rörligt friluftsliv (Vättern med öar och strandområden enligt 4 kap. 2§ MB). Bäckens mynnar i Vättern som utgör Natura 2000-område och reservatet bidrar till att stärka beståndet av den i Natura 2000-området typiska arten öring.

Lufsebackens lövskogar utgörs av de, för långsiktigt områdesskydd, prioriterade skogstyperna ädellövskog och lövsumpskog. Lufsebacken ligger inom värdetrakten Västra Vätterstranden som har höga naturvärden knutna till ädellövskog och lövsumpskog. Lufsebackens lövskog bedöms därför ha goda möjligheter att bevara biologisk mångfald på lång sikt (Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. 2020, Länsstyrelsen i Jönköpings län och Skogsstyrelsen Jönköping-Kronberg).

Reservatets yttergräns är dragen med hänsyn till vattendraget, för att bidra till att skapa en ekologiskt funktionell kantzon, och den dalgång med lövskog genom vilken bäcken rinner.

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot skogsbruk, exploatering och andra åtgärder som påverkar hydrologin i området eller ändrar vattenföringen i bäcken. För att bevara områdets naturvärden finns behov av en anpassad skötsel (t.ex. tillse att lövträd gynnas). Området ska därför skyddas som naturreservat.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och naturvärden. De är främst avsedda att bevara lövskogen och vattendraget med de strukturer och arter som hör därtill.

Lufsebäcken omfattas av reglerna i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:37) som gäller för till Vättern rinnande vattendrag upp till första definitiva vandringshinder. Enligt föreskrifterna (FIFS 2004:37) är det förbjudet att fiska öring i Lufsebäcken kring leken på hösten. Det finns också bestämmelser om minimimått för öring. I Fiskelagen (SFS 1993:787) finns bestämmelser att fiskådra ska hållas öppet osv. Bestämmelserna i fiskelagstiftningen anses tillräckliga för Lufsebäcken.

Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intressen och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slätter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att

förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

Information

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i berörda dagstidningar. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 29 juli och de gäller omedelbart även om de överklagas. Kungörelsen införs i Jönköpings-Posten den 7 juli vilket innebär att ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 28 juli.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Johan Löwenadler Davidsson med naturvårdshandläggare Therese Thalín som föredragande. I den slutliga handläggningen har också naturvårdshandläggare Bob Lind och avdelningschef Gustav Enander medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på <https://www.lansstyrelsen.se/jonkoping/om-oss/om-webbplatsen/sa-hanterar-vi-dina-personuppgifter.html>.

Bilagor

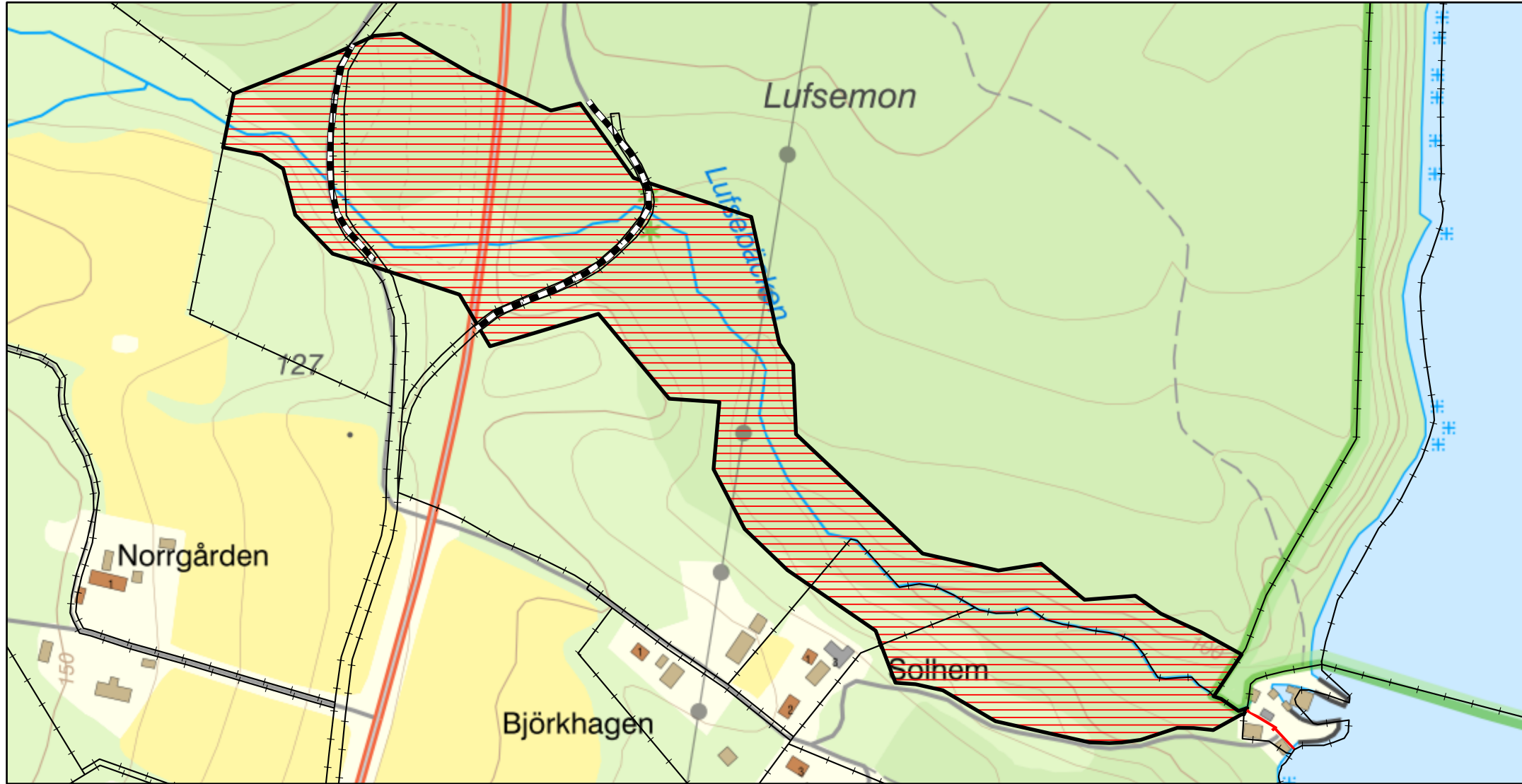
1. Beslutslista
2. Skötselplan med bilagor
3. Sakägarförteckning
4. Överklagandehänvisning regeringen
5. Sändlista

Naturreseptatet Lufsebäcken

Beslutscharta

Tillhör Länsstyrelsens beslut

2022-06-28, dnr 511-9619-2019

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

© Länsstyrelsen Jönköping

- Gräns för naturreseptatet
- Väg (undantag från föreskrifterna A9 och A10)
- Vattenområde med föreskrift utanför naturreseptatet
- FastighetsGränser

Skala 1:3 800

0 25 50 100 150 200
Meters

